

Начелни коментари организација Црта, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија на предложени формат механизма за увид, ревизију и контролу Јединственог бирачког списка и основ његовог оснивања:

Предлогом о формирању радне групе скупштинског одбора суштински се овај механизам онемогућава да спроводи своја овлашћења, односно да остварује циљеве свог деловања: стицање увида, спровођење ревизије и вршење контроле Јединственог бирачког списка.

Комисија за увид, ревизију и контролу Јединственог бирачког списка морала би бити основана Изменама и допунама Закона о Јединственом бирачком списку, како би се створио законски основ за испуњење задатака и овлашћења Радне групе, као и основ за њен мандат од 5 година. Овако основаној Комисији се обезбеђује карактер сталности и независности. Она би се у свом раду ослањала на капацитете стручне службе Народне скупштине и дугорочно би радила на ревизији и контроли Јединственог бирачког списка. Чланови Комисије бирали би се на период од пет година.

Један од најважнијих разлога за законско уређење овлашћења Комисије јесте чињеница да би у одсуству законских одредаба свако достављање података о личности од стране државних органа, а без сагласности лица на која се ти подаци односе било супротно одредбама Закона о заштити података о личности. То значи да би било немогуће, или у најмању руку спорно, не само достављање осетљивих података, попут ЈМБГ, већ и оних који се наводе у нацрту Одлуке (нпр. име једног од родитеља).

Као алтернативно решење, предлаже се оснивање комисије Народне скупштине Републике Србије (НСРС) по **чл.68 ст.1 Пословника о раду НСРС**. Комисија НСРС би, имајући у виду начин оснивања, директно одговарала Народној скупштини и самим тим имала већи утицај, значај и легитимитет у даљем раду. **Овај облик организовања више одговара и задацима и овлашћењима којим би ово тело требало да се бави.** На тај начин би се такође могли превазићи поједине потенцијално спорне ситуације, јер у скупштинској Комисији, пуноправни чланови могу бити и лица која нису именована из реда народних посланика. Такође, Комисија, на основу Пословника, “има право да тражи од државних органа и организација податке, исправе и обавештења, као и да узима изјаве од појединаца које су му потребне”, а “представници државних органа и организација дужни су да се одазову позиву комисије, и да дају истините изјаве, податке, исправе и обавештења.”

Имајући све то у виду, евентуална одлука Народне скупштине или скупштинског одбора да образује радну групу, могло би да буде једино прелазно и на много начина ограничено решење, до успостављања одговарајућег правног основа за ревизију и контролу Јединственог бирачког списка.

У наставку прилажемо допуну предлога Одлуке о образовању радне групе за увид, ревизију и контролу Јединственог бирачког списка коју су заједнички припремила удружења грађана Црта, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија. Три удружења консолидовала су своје доприносе у свим члановима, осим у

члану 2. који се односи на састав Радне групе, где су приложена два предлога - једно од стране Црте и Транспарентности Србија и друго од стране Центра за слободне изборе и демократију.

Предлози који су у даљем тексту приказани, а односе се на Радно тело, могли би се делимично искористити за израду одлуке о формирању скупштинске Комисије.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за правосуђе, државну управу
и локалну самоуправу
07 Број:
__ . април 2024. године
Београд

На основу члана 27. став 8. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, бр. 9/10 и 108/13 - др. закон) и члана 44. став 6. и члана 51. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 - пречишћен текст), Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу, на седници одржаној __. априла 2024. године, донео је

О Д Л У К У

О ОБРАЗОВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА УВИД, РЕВИЗИЈУ И КОНТРОЛУ ЈЕДИНСТВЕНОГ БИРАЧКОГ СПИСКА

1. Образује се Радна група за увид, ревизију и контролу Јединственог бирачког списка (у даљем тексту: Радна група).

2. Предлог Црте и Транспарентности Србија: Радну групу чини девет чланова из реда стручњака од којих се шест бира на предлог посланичких група и народних посланика који не припадају посланичким групама, двотрећинском већином гласова народних посланика, а три на предлог удружења грађана Црта, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија.

Предлог Центра за слободне изборе и демократију је у складу са почетним предлогом: Састав Радне групе чине по два представника (члан и заменик члана) сваке посланичке групе у Народној скупштини, сваке политичке странке националне мањине која нема посланичку групу у Народној скупштини и удружења ЦРТА, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија.

3. У раду Радне групе дужни су да, по позиву, учествују представници државних органа и организација, и то: Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Министарства државне управе и локалне самоуправе, Министарства правде, Министарства унутрашњих послова, Министарства информисања и телекомуникација, Републичког завода за статистику и Управе за заједничке послове републичких органа.

Руководиоци државних органа и организација из става 1. ове тачке одредиће своје представнике у Радној групи и о томе обавестити Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу.

Ако Радна група тако одлучи, на састанак Радне групе могу да буду позвани и други представници органа, организација и удружења грађана.

4. **Председавајући Радне групе је један од чланова из редова удружења, који се бира на првој седници.**

Председавајући Радне групе председава састанцима Радне групе и руководи њеним радом.

5. Радна група одлучује двотрећинском већином гласова од укупног броја чланова.

Одлуке радне групе су усвојене ако за њих гласа већина чланова изабраних на предлог посланичких група и народних посланика који не припадају посланичким групама, и већина чланова изабраних из реда удружења.

У случају постојања потребне већине у оквиру само једне групе чланова, о предмету одлуке се поново расправља и одлучивање по датом питању се понавља.

Заменик члана има право да присуствује свим састанцима Радне групе, с тим да у раду и одлучивању може да учествује само у случају да је одсутан члан којег замењује.

6. **Циљ Радне групе је да спроведе ревизију и утврди чињенице о управљању и тачности Јединственог бирачког списка; контролише тачност и поступак ажурирања Јединственог бирачког списка; и допринесе повећању транспарентности и поверења грађана у Јединствени бирачки списак.**

7. Задатак Радне групе је да анализира податке у вези са Јединственим бирачким списком који у складу са чланом 2. став 1. Закона о Јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09 и 99/11) води Министарство државне управе и локалне самоуправе.

Министарство државне управе и локалне самоуправе, Министарство унутрашњих послова, Републички завод за статистику и Републички геодетски завод дужни су да Радној групи омогуће приступ и достављају све податке на захтев Радне групе поднет у складу са овом одлуком, уз поштовање обавеза прописаних Законом о заштити података о личности („Службени гласник РС“, број 87/18).

У свом раду, Радна група је овлашћена:

- да анализира податке из Јединственог бирачког списка (ЈБС) на нивоу личних података (име, име оца, презиме, место и адреса пребивалишта);
- да анализира правну ваљаност решења на основу којих се врше промене у ЈБС;
- да анализира/прати статистичке параметре кретања ЈБС;
- да анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у ЈБС;
- да анализира поступање Управног инспектората у поступку надзора над радом референата за бирачки списак;
- да анализира податке Министарства унутрашњих послова о кретању становништва и усклађености са подацима у ЈБС;

- да анализира поступања службеника Министарства унутрашњих послова задужених за послове са грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана);
- да иницира и координира теренску контролу бирача на основу анализа ЈБС у сарадњи са Министарством унутрашњих послова и Министарством државне управе и локалне самоуправе;
- да иницира отклањање утврђених неправилности у ЈБС;
- да иницира покретање поступака за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности ЈБС нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима;
- да иницира објављивање дела ЈБС, статистичких кретања у ЈБС, пребивалишта, боравишта, пасивизације и других релевантних података у вези са бирачким списком;
- да иницира објављивање релевантних података везаних за ЈБС и да израђује периодичне извештаје о статусу ЈБС;
- да иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању ЈБС у сарадњи са јавним медијским сервисима и Министарством државне управе и локалне самоуправе;
- да координира релевантне институције ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка
- друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања ЈБС.

За сваку активност и/или спроведену анализу Радна група сачињава извештај. Извештаји се упућују надлежним државним органима са препорукама за даље поступање, односно са предлозима за покретање одговарајућих поступака.

8. Радна група у свом раду треба да оствари сарадњу са представницима и других надлежних органа и организација, као и са домаћим и страним стручњацима и међународним институцијама са којима Република Србија сарађује на питањима од значаја за унапређење изборног процеса.

9. Радна група је самостална у свом раду и може самостално да иступа. Радна група може ближе уредити начин свог рада.

10. Радна група је дужна да Одбору за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу тромесечно подноси извештај о свом раду.

11. У свом раду Радна група сходно примењује Пословник Народне скупштине.

12. Радна група се формира у року од 2 дана од ступања на снагу Одлуке.

13. Све информације од значаја за рад Радне групе ће бити објављене на сајту Народне скупштине.

14. Одлука се објављује на сајту Народне скупштине одмах по доношењу и ступа на снагу наредног дана.

ПРЕДСЕДНИК

Н А Ц Р Т

Угљеша Мрдић